

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	5
GİRİŞ.....	7
1. Tiyatro Kavramına Genel Bir Bakış.....	7
2. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Edebiyatında Tiyatro.....	8
3. Ali Ekrem Bolayır ve Tiyatroları.....	19
4. Bâri'a Adlı Esere Dair Birkaç Söz.....	21
KAYNAKLAR.....	23
KEMÂLZÂDE 'ALÎ EKREM BÂRÎ'A.....	25

ÖN SÖZ

Tiyatro, modern anlamda Tanzimat'la birlikte edebiyatımıza giren türlerden birisidir ve batılılaşma yolunda önemli bir rol üstlenmiştir. Bu dönemde yazılan tiyatro metinleri, oynanmaktan ziyade, okunmak amaçlı kaleme alınmıştır. Bu yaklaşım, söz konusu eserlerde bazı teknik kusurların doğmasına yol açar. Servet-i Fünûn edebiyatında döneminin siyasi koşullarından dolayı tiyatro eseri verilmediği göze çarpar. Meşrutiyet döneminde ise tiyatro rağbet görmeye başlar. Özellikle II. Meşrutiyet'in ilanını takip eden yıllarda tiyatro türünde verilen eserlerde gözle görülür bir artış dikkat çeker. Bu yıllarda memlekete yayılan özgürlükçü havanın bunda etkisi büyüktür. Ancak bu gözle görülür artışa rağmen Meşrutiyet dönemi tiyatrosu, üzerine inşa edildiği Tanzimat dönemi tiyatrosunun geçiş dönemi acemiliklerinden kendisini sıyıramaz.

Meşrutiyet dönemi tiyatrosuna kaleme aldığı; *Bâri'a*, *Sukût*, *Engel*, *Mama Dadım Darılır*, *Eğlenirken* ve *Sultân Selîm* adlı oyunları ile katkıda bulunan isimlerden birisi de Servet-i Fünûn topluluğu içinde yer alan Ali Ekrem Bolayır (1867-1937)'dir.

Bu çalışmada Ali Ekrem'in ilk tiyatro eseri *Bâri'a*, Latin harflerine aktarılmıştır. Dört sahneden oluşan bu oyunda kıskançlık neticesinde, trajik sonla noktalanmış bir aşkın öyküsü konu edilmiştir.

Çalışmamızda, *Bâri'a* adlı eserin 1324 (1908) tarihli ilk basması esas alınmıştır. Eseri Latin harflerine aktarırken bazı hususları göz önünde bulundurduk. Bunların başında ese-

rin dil özelliklerine olabildiğince sadık kalmak gelmektedir. Bir diğeri ise kimi noktalama işaretlerini eklemek suretiyle metinde anlatım bozukluklarına yol açan durumları ortadan kaldırdık. Basımdan kaynaklı kimi yanlışları da dipnotta belirtmek yoluyla giderdik.

Metnin çevirisi sırasında Arapça-Farsça kelime ve terkiplerin yazımında Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe lûgatinden yararlandık*. Metnin çevirisi sırasında uzun ünlüleri (Nâdîde, cârîye, sükûnet gibi) korumaya özen gösterdik. Ayrıca hemze (Sâ'ib, rü'yâ, te'mînât gibi) ve ayın (Bâri'a, 'âdetâ, ta'kîb gibi) harflerini göstermeye dikkat ettik. Yanlış yazılmış az sayıdaki sözcüğü de düzeltme yoluna gittik.

Bu çalışma her ne kadar benim adımla taşıyorsa da, çalışmanın ortaya çıkmasında pek çok kişinin desteğini gördüm. Başta varlığıyla her zaman bana güç veren hocam Prof. Dr. Ramazan Kaplan'a, desteğini hiçbir zaman benden esirgemeyen sevgili dostum Doç. Dr. Selma Baş'a, en buhranlı anlarımda neşesiyle beni ferahlatan kardeşim Yrd. Doç. Dr. Sevda Özen Eratalay'a ve Yrd. Doç. Dr. Süleyman Eratalay'a, bölüm içinde yükümü önemli ölçüde hafifleten öğrencilerim Adnan Kök ve Yasin Karadaban'a ve bütün ihmallerime rağmen bana sıcak bir aile ortamı sunan eşim ve çocuklarıma minnet borçluyum.

Dr. Tahir Zorkul
Van 2015